

1 Dokazno breme

1.1 Kakšna so pravila o dokaznem bremenu?

Pravilo, v skladu s katerim sodišče na obravnavah pridobiva dokaze, temelji na členu 48(2) ustave.

Kadar je ustrezno, se lahko drugo sodišče zaprosi za pridobivanje dokazov ali se dokazi pridobijo zunaj obravnave. Sodišče stranke v postopku običajno pet dni vnaprej obvesti o pridobivanju dokazov zunaj obravnave. Stranke v postopku imajo pravico do udeležbe na takem pridobivanju dokazov.

Stranke morajo navesti dokaze, da bi dokazale svoje trditve. Sodišče se odloči, katere navedene dokaze bo izvedlo.

Sodišče lahko izjemoma izvede dokaze, ki niso dokazi, ki so jih predlagale stranke, če je to potrebno za odločanje v zadevi.

Sodišče se lahko odloči, da se izvedeni dokazi pred njim dopolnijo ali ponovijo.

1.2 Ali obstajajo pravila, ki določena dejstva izvemajo iz dokaznega bremena? V katerih primerih? Ali je mogoče predložiti dokaze, da bi dokazali neveljavnost posebne pravne domneve?

Izjema od pridobivanja dokazov med obravnavo je primer, ko so izpolnjeni pogoji za izdajo odločbe brez ustnega zaslišanja. To ne pomeni, da se v tem primeru dokazi ne pridobijo, ampak da se pridobijo zunaj obravnave namesto med obravnavo. Pridobivanje dokazov je kvalitativno podobno dokazovanju trditve.

Take izjeme vključujejo naslednje:

vsebinsko obravnavo zadeve, če gre za preprosto pravno presojo zadeve;

primere, v katerih se dejstva, ki jih zatrjujejo stranke, ne izpodbijajo in ko vrednost spora brez dodatnih stroškov ne presega 2 000 EUR;

na podlagi soglasja strank; če se izda plačilni nalog, zamudna sodba ali sodna odločba o priznanju in če se zahtevek opusti.

Poleg tega zaslišanj ni treba odrediti v postopkih za pregled *in abstracto* v potrošniških zadevah, če se izda zamudna sodba v korist potrošnika, v sporih v zvezi z nediskriminacijo, če se pridobi soglasje tožnika, v posameznih sporih iz delovnega razmerja in v primeru predloga za odreditev nujnega ukrepa.

1.3 Do kakšne mere mora biti sodišče prepričano o dejstvu, da na njem utemelji svojo sodbo?

Način ocenjevanja posameznega dokaza v smislu verodostojnosti, ki ga sodišče uporabi pri ocenjevanju dokazov, načeloma ni omejen z zakonodajo. Zato se uporablja načelo diskrecijskega ocenjevanja dokazov. Le redko zakon določa nekatere omejitve, ki jih mora sodišče upoštevati pri ocenjevanju dokazov; sodišče mora na primer vsako dejstvo, za katerega je z zakonodajo določena izpodbojna domneva, sprejeti kot dokazano, razen če se v postopku dokaže drugače – člen 133 civilnega zakonika.

Sodišče zavezujejo odločbe Sodišča Evropske unije. Zavezujejo ga tudi odločbe ustavnega sodišča o tem, ali je določen zakonodajni akt v nasprotju z ustavo, zakonom ali mednarodno pogodbo, ki zavezuje Slovaško. Sodišče zavezujejo tudi odločbe ustavnega sodišča in Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi s temeljnimi človekovimi pravicami in svoboščinami. Poleg tega sodišče zavezujejo odločbe pristojnih organov o tem, da je bilo storjeno kaznivo dejanje ali prekršek ali drug upravni prekršek, ki se kaznuje v skladu s posebnimi predpisi; vendar pa ga ne zavezujejo odločbe o kaznih, sprejete na kraju samem.

Sodišče lahko prouči tudi zadeve, ki so v pristojnosti odločanja drugega organa. Če je pristojni organ izdal odločbo o taki zadevi, jo sodišče upošteva in vključi v podlago za svojo odločbo (spoštovanje prejšnjih odločb).

2 Pridobivanje dokazov

2.1 Ali je za pridobivanje dokazov vedno potreben predlog stranke ali lahko sodnik v nekaterih primerih dokaze pridobi na lastno pobudo?

Stranke v postopku morajo navesti dokaze, da bi dokazale svoje trditve. Sodišče odloči, katere navedene dokaze bo izvedlo. Poleg tega lahko dokaze pridobi na lastno pobudo, če ti temeljijo na javnih registrih in seznamih ter če ti registri in sezname kažejo, da se dejstva, ki so jih navedle stranke, razlikujejo od resničnosti; sodišče drugih dokazov ne pridobi na lastno pobudo.

Sodišče lahko na lastno pobudo pridobi dokaze, da bi ugotovilo, ali so bili procesni pogoji izpolnjeni in ali bo predlagana odločba izvršljiva, ter da se seznani z ustreznim tujim pravom.

2.2 Kateri so nadaljnji koraki, če je predlogu stranke za pridobitev dokazov ugodeno?

Sodišče dokaze pridobi med zaslišanji, razen če so izpolnjeni pogoji za izdajo odločbe brez ustnega zaslišanja.

Stranke imajo pravico, da predložijo svoje pripombe o dokaznih predlogih in katerih koli izvedenih dokazih.

2.3 V katerih primerih lahko sodišče zavrne predlog stranke za pridobitev dokazov?

Sodišče dokaze oceni po lastni presoji, pri čemer izvede vsak dokaz posebej in vse dokaze glede na njihove medsebojne povezave, hkrati pa skrbno prouči vse zadeve, ki se razkrijejo v postopku. Zanesljivost vsakega posameznega dokaza se lahko izpodbija, razen če zakon določa drugače.

Določena omejitev diskrecijskega ocenjevanja dokazov velja za pritožbeno sodišče in sodišče, ki obravnava pritožbe glede pravnih elementov, kjer pritožbenega sodišča ne zavezujejo dejstva v zadevi, ki jih je ugotovilo sodišče prve stopnje. Tako lahko sprejme drugačen sklep o dejstvih. Vendar pa ne more odstopati od ocen posameznih dokazov, ki jih je izvedlo sodišče prve stopnje. Dokaze, ki jih je izvedlo sodišče prve stopnje, lahko drugače oceni le, če jih ponovi. Vendar lahko v nasprotju s sodiščem prve stopnje drugače oceni dokaze, ki jih je sodišče nižje stopnje izvedlo prek zaprosenega sodišča.

2.4 Katera dokazna sredstva obstajajo?

Vse, kar lahko prispeva k ustreznemu razjasnitvi zadeve in je bilo z dokaznimi sredstvi zakonito pridobljeno, se lahko uporabi kot dokaz. Dokazna sredstva vključujejo zaslišanje strank in prič, listine, izvedenska poročila, izvedenske priče in ogleda. Če način pridobivanja dokazov ni predpisan, ga določi sodišče.

2.5 Kateri so načini pridobivanja dokazov od prič in ali se ti razlikujejo od načinov za pridobitev dokazov od izvedencev? Kakšna so pravila v zvezi s predložitvijo pisnih dokazov in izvedenskih poročil/mnenj?

Priča je oseba, ki je ločena od sodišča in strank v postopku ter priča o dejstvih, ki jih je zaznala s svojimi čuti. Priče so lahko samo fizične osebe.

V zadevah v okviru pristojnosti civilnih sodišč se pogosto zahtevajo izvedenska mnenja o dejstvih, ki se uporabljajo kot dejanska podlaga za vsebinske odločitve o zadevi. Kadar je vsebinsko odločanje o zadevi odvisno od presoje dejstev, za katero je potrebno strokovno znanje, sodišče imenuje izvedensko pričo. V tem primeru mora sodišče izvedensko pričo imenovati, tudi če ima sodnik strokovno znanje, ki mu omogoča strokovno presojo predmeta postopka.

To znanje ne more nadomestiti objektivne ugotovitve dejstev s strani stranke zunaj organa, ki odloča o njih.

Osnovna naloga sodišča je pravilno oblikovati vprašanja za izvedensko pričo. Sodišče mora izvedenski priči postaviti samo vprašanja o dejstvih, pri čemer se mora izogibati vprašanjem v zvezi s pravno presojo predmeta izvedenskega mnenja.

Sodišče lahko zahteva, da izvedensko mnenje pregleda druga izvedenska priča ali znanstvena ali druga institucija. Predmet takega drugega mnenja je pregled predhodno predloženega mnenja. To se včasih imenuje mnenje za pregled. Sodišče izvedenska mnenja prouči kot vse druge dokaze.

2.6 Ali so določena dokazna sredstva močnejša od ostalih?

Sodišče oceni zanesljivost in verodostojnost posameznih dokazov. Nobena zakonodaja sodišča ne omejuje glede tega, kako mora oceniti posamezne dokaze – to je načelo diskrecijskega ocenjevanja dokazov. Kljub temu premisleki sodišča v okviru ocenjevanja niso samovoljni, saj mora sodišče upoštevati vse, kar je bilo razkrito v postopku. Sodišče bi moralo ta dejstva upoštevati in mora pravilno ugotoviti, kako so povezana med sabo. Hkrati pa sodišča ne zavezuje noben drug prednostni vrstni red v smislu pomembnosti in dokazne moči posameznih dokazov.

2.7 Ali so za dokazovanje določenih dejstev obvezni določeni načini dokazovanja?

V zadevah, v katerih se lahko postopek začne brez predloga, in v postopkih za pridobitev dovoljenja za sklenitev zakonske zveze, postopkih za ugotovitev in zanikanje starševstva, postopkih v zvezi z možnostjo posvojitve in posvojitvijo ter v zadevah v zvezi s poslovnim registrom mora sodišče pridobiti dodatne dokaze, potrebne za ugotovitev dejstev, tudi če stranke takih dokazov niso predlagale.

2.8 Ali so priče dolžne pričati po zakonu?

Vsaka fizična oseba, ki prejme sodni poziv, mora nastopiti na sodišču in pričati kot priča – člen 196(2) zakonika o civilnem pravnem postopku. Vse priče morajo govoriti resnico in ne smejo ničesar prikriti. Sodišče mora pričo poučiti o kazenskoopravnih posledicah krivega pričanja in njeni pravici, da zavrne pričanje.

2.9 V katerih primerih lahko priče zavrnejo pričanje?

Priče lahko pričanje zavrnejo le, če bi lahko s svojimi izpovedbami obremenile sebe ali osebe, ki so jim blizu. Sodišče odloči, ali je zavrnitev pričanja legitimna. Priče lahko pričanje zavrnejo tudi, če bi s pričanjem kršile spovedno molčečnost ali zaupnost informacij, posredovanih ustno ali pisno kot osebam, ki jim je zaupana svetovalna pomoč, pod pogojem zaupnosti.

2.10 Ali je lahko oseba, ki zavrne pričanje, kaznovana ali prisiljena, da priča?

Sodišče odloči o legitimnosti zavrnitve pričanja. Pritožbe zoper odločbo sodišča niso dopustne. Če priča kljub odločbi sodišča zavrne pričanje, ji lahko sodišče naloži procesno kazen.

2.11 Ali obstajajo določene osebe, od katerih ni dovoljeno pridobiti dokazov?

Sodišča morajo zakonitega zastopnika organizacije, ki je stranka v civilnem postopku, vedno zaslišati kot stranko v takem postopku in ne kot pričo (člen 185 zakonika o civilnem pravnem postopku).

2.12 Kakšna je vloga sodnika in strank na zaslišanju priče? Pod kakšnimi pogoji je lahko priča zaslišana prek videokonference ali z drugimi tehničnimi sredstvi?

Sodišče mora pred zaslišanjem prič ugotoviti njihovo identiteto in njihova razmerja s strankami. Poleg tega je treba priče obvestiti o pomenu pričanja, o njihovih pravicah in obveznostih, o kazenskoopravnih posledicah krivega pričanja in o upravičenosti prič do povračila stroškov.

Sodišče priče pozove, naj dosledno opišejo vse, kar vedo o predmetu obravnave. Nato jim postavi vprašanja, potrebna za dopolnitev in pojasnitev njihove izpovedbe.

Pričam se ne smejo postavljati pristranska ali sugestivna vprašanja. Če se strankam v postopku ali izvedenskim pričam postavijo taka vprašanja ali vprašanja v zvezi s pravno presojo zadeve, predsedujoči sodnik šteje, da so ta vprašanja nedopustna. Predsedujoči sodnik o nedopustnosti vprašanj odloči v sklepu, ki se ne vroči in zoper katerega ni mogoče vložiti pritožbe. Ta sklep je le del zapisnika obravnave.

Sodišče lahko s soglasjem strank v postopku organizira ustno zaslišanje prek videokonference ali drugih komunikacijskih tehnologij.

3 Ocenjevanje dokazov

3.1 Ali so sodišču postavljene omejitve pri izdaji sodbe, če stranka dokaza ni pridobila zakonito?

Ponovno je treba poudariti, da nobena zakonodaja sodišča ne omejuje glede tega, kako mora oceniti posamezne dokaze – to je načelo diskrecijskega ocenjevanja dokazov iz člena 191 zakonika o civilnem pravnem postopku.

3.2 Ali moja izjava šteje kot dokaz v postopku, v katerem nastopam kot stranka?

Sodišče dejanja strank in njihovih svetovalcev ter drugih oseb, ki sodelujejo v postopku, oceni izključno v smislu njihove vsebine in ne na podlagi tega, kako so jih te osebe označile. Dejanja strank ureja načelo neformalnosti. Stranke imajo načeloma diskrecijsko pravico glede procesnih dejanj: ne glede na to, ali so njihove izpovedbe zagotovljene pisno ali kot ustne izjave, vpisane v zapisnik, imajo enake pravne učinke, vendar jih je treba navesti nedvoumno ali na način, ki preprečuje kakršne koli dvome o njihovi resnični nameri.

Zadnja posodobitev: 22/04/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.